شرائط اشتو
ولایاتده سنه‌لکی
۱۳۰ آلتی آیلغی
۷۵ غروشدر
اوچ آیلق یوقدر

اداره : استانبول

ثروت فنون

شرائط اشترا
درسعادتده سنه‌لکی
۱۰۰ ، آلتی آیلغی
۵۰ ، اوچ آیلغی
۲۵ غروشدر

عالم مطبعه‌سی

پنجشنبه کونلری چیقار ، فنون ، ادبیات ، صنایع و تجارتدن
بحث ایدر مصور عثمانلی غزته‌سی

سرمحرر و مدیری : احمد احسان

درسعادتده نسخه‌سی ۱۰۰ پاره‌در

عدد ۸۸ — پنجشنبه — ۵ تشرین ثانی سنه ۱۳۰۸ — ایکنجی سنه ـ دردنجی جلد

سایهٔ عنایتوایهٔ حضرت پادشاهیده مکتب طبیهٔ شاهانه‌ده تأسیس اولنان نو اصول بوزاغی چیچك آشیسی عملیاتی

Préparation du Cowpox (Vaccin) de la génisse à l'Ecole Impériale de Médicine

MİLLİ KÜTÜPHANE ANKARA 1946

غزته‌يه مندرج امضاسز مابجمله مقالات سر محرركدر .

افاده

ثروت فنون رسملرى — قرانتينه‌دن تأخر
پوسته ايله جلب

آوروپاده ظهور ايدن قوليرا سببيله شمندوفر وواپورله استانبوله كله‌جك يولجى واشيايه وضع ايديلن قرانته مدتنده دولايى (ثروت فنون) رسملرينك (٨٠) نجى نسخه‌دن برى عدم انتظام وعوارضه اوغرامسى اولديغى كرك او نسخه‌ده كرك صوكره‌كى نسخه‌لرك بر قاچنده قارئين كرامه عرض ايله بو خصوصده معذرت ديلمش ايدك ؛ اسباب مجبرهٔ قطعيه‌دن اولان بويله بر مانعه‌دن دولايى ديه‌بيلمز نسخه‌دنبرى غزته‌مزك رسملرنده مشاهده ايديلن عدم انتظام حالنى البته قارئين كرام معذور كورمش ايسه‌ده بو خصوصده بعض تفصيلات اعطاسيله بعدما ثروت فنون تصاويرينى تأخردن قورتارمق مقصديله اتخاذ ايتديكمز تدابيرى بيان ايتمكى مناسب كوردك .

بر قاچ دفعه‌لر سويلمش ايدك كه غزته‌مزك رسملرى اوچ درلودر ؛ برنجيسى صنايع نفيسه تابلولرى حيوانات و مملكت رسملرى كبى هر دائم قابل درج تصاويردركه اوروپا جرائد مصوره‌سنده استعمال ايدلمش غالوانولرى حاضر شيلر اولديغندن دائما بونلردن سنى آلوب جلب ايتمك قولايدر . بناء عليه شو نوع رسملره قرانته مدتلرينك دخلى يوقدر . اشته بو سببدن ناشيدركه غزته‌مز قرانته مدتنك وضعندن برى نزدمزده يدك اولارق موجود صنايع نفيسه و حيوانات ايله مملكت رسملرينى چوقجه درج ايتمكه مجبوريت كورمش و رسملرك لطافت تنوعيه‌سنى مع التأسف بوزمش ايدى . ايكنجى طاقم رسملر استانبولده كندى حكاكمزه وياخود سائر يرلى حكاكلره ياپديرديغمز تصاويردر . بونلردن حكاكمز طرفندن وجوده كتيريلنلر دائما هفته‌ده نهايت بر لوحه‌لى وياخود ايكى اوفاق آدم رسمنى تجاوز ايدمه‌ديكى ايچون قرانته‌دن دولايى سائر تصاويره عارض اولان تأخره معروض اولمز . يرلى حكاكلره ياپديريلان لوحه‌لره كلنجه بونلر هپ اوروپا غزته‌لرينك تصاوير جديده سنده شمشيره تضييق اصوليله نقل ايدلرك حككدن عبارت اولديغى ايچون قرانته‌دن ناشى محروم قالديغمز مستعجل وملى رسملرك مقامنه كچه‌مزلر ، اوچنجى قسم رسملرمز ايسه مملكته و وقوعات فنيهٔ جديده‌يه عائد اولوب بونلر هپ احوال جديده‌لى مصور بولندقلرندن اويله صنايع نفيسه تابلولرى كبى بونلرده احماله‌مز . بناء عليه غزته‌مزك باشليجه رواج واهميتنى تأمين ايدن بو رسملرى ويانه‌ده‌كى فابريقه‌مزدن سرعت ممكنه ايله جلب ايچون بوسنه ابتداسندنبرى شمندوفرلردن استفاده ايليوردق ؛ دمير يوللرنده بوسنه‌يه كلنجه‌يه قدر اوفاق پاكت نقل ايدليوردى غلطه‌ده موخانه سوقاغنده واقع (هوفمان) نام مجار نقليه اداره‌سى تأسيس ايدرك قطارلرله اوفاق پاكت نقلى اصول تأمين ايدلى برى برنانك اكمالى ؛ بر رسم كشادك اجراسى ، بر آلتك كشفى ويا اعمال و تأسيسى كبى نهايت اوده كوده ظرفنده غزته‌يه درجى ايجاب ايدن رسملرى هر هفته ويانه‌ده‌كى فابريقه‌مزه ارسال ايليوردق ؛ فابريقه ايله منعقد مقاولهٔ قطعيه‌مز موجبنجه بويله مستعجل رسملر نهايت اوچ كونده اعمال ايدلرك پاكت اصوليله يوله چيقارلديغندن تيمور يولى ايله ايكى كونده يدمزه واردا اوليور و غزته‌يه كچيوردى . آنجق قرانته‌لرك تأسسندنبرى تيمور يوللر صرب و بلغارستان امارتى و حدود خاقانى‌ده اون كونده قرانته بكلدكدن ماعدا اكسپرس قطارلرينك آمد وشد ايتمامسندن دولايى تيمور يول مواردانى‌ده بوزولمش اولديغندن رسملرمز هپ يوللرده قالمش ثروت فنون دخى باعث رواج واهميتى اولان مملكته عائد تصاوير مهمه‌يى وقت و زماننده درجدن محروم بولنمش ايدى . سكسانجى نومرولى نسخه‌مزدنبرى تصاوير مستعجله‌مزى شو عارضه‌دن قورتارمق قابل اولمه‌ديغى جهتله مذكور نسخه‌لره تابلو و حيوانات رسملرينى دولديروب غزته‌يى عادتا بر صنايع نفيسه سركيسى و حيوانات باغچه‌سى حالنه افراغ ايتمش ايدك .

موضوع قرانته‌نك الغاسى زماننه قدر ثروت فنونى رسم خصوصنده بر حال عدم انتظامده بولندرمق قابل اولمه‌ديغى جهتله مثلا درت هفته اولى ورود ايده‌جك تصاويرك اوچ برده قرانته بكلمك سببيله الآن المزده وارد اولمديغى كبى او مدت ظرفنده براى اعمال كوندرلمش لوحه‌لرك ده آيلرله تأخر ايدرك هر قالبك زمانه درجى يكجه جكى تحقق بولنديغندن يكجه هفته فابريقه‌مزله باتلغراف اوزون مخابره و مذاكره ايتدكدن بشقه بلغراد‌ده بولنان بر رفيقمزى بزم ايچون ويانه سياحتنى اختياره و مذاكره‌يه اشتراكه مجبور ايدرك تصاويرمزك مكاتيب عاديه كبى پوسته ايله ارسالى چاره‌سنى بولدق ؛ بو خصوصده بعض فداكارلق اجرا ايدرك قرانته‌لرك الغاسنه قدر قالبلرك پوسته ايله نقلنى و قرانته بكله‌جك برده آلت تبخيره وسائره‌دن كچه‌رك ازالهٔ مضرتى اصولنى اوستريا پوسته‌خانه‌سنه قبول ايتديردك . بناء عليه اشبو نسخه‌مزه يكجه هفته سپارش ايدلن رسملرى درج موفق اولديغمز كبى پوسته ايله نقل اصولنده دوام ايدلدكجه بعدما تصاوير مهمه‌دن محروم قالميه‌جغمز دخى محقق بولنمشدر .

قطارلرله اوفاق پاكت نقلى خصوصنى درعهده ايتمش بولنان (هوفمان) نام مجار شركت نقليه‌سنك دخى ايلرجه‌ده يوللرده سوروكلنن پاكتلرك سرعت جلبى وهيچ اولمزسه زمان معيننده قرانته‌دن اخراجى خصوصيله استانبوله سوقى ايچون قطعا اختيار دقت ايتمامش اولمسى شوراده بيان تأسف ايتمامك ممكن دكلدر زيرا قاچ هفته‌در تصاويرك چارهٔ جلبنى اراركن غلطه‌ده‌كى اداره‌خانه‌لرينه مراجعت ايتدكجه يارين كله‌جك ، اوچ كون صوكره كله‌جك كبى اميدلر ويره‌رك چارهٔ عاجل تحريسندن بزى ايى مدت كيرى براقمشلردى . واقعا

خانهٔ مخصوصه بنا ايديلنجه‌يه قدر بوراده آشى مايه‌سى استحصالنه باشلانمشدر .

عملياتخانهٔ مذكوره بر صالون ، بر مفتش اوطه‌سى بر كيميا خانه و بر آشى صالوننده عبارت اولوب خارجده صوك سيستمده ياپلمش اوچ لوجه‌لى برده آخورى واردر . عمليات رسمده كورولديكى اوزره ايكى آيلقدن اوچ آيلغه قدر اينك بوزاغيلرى اوزرنده ياپلمقده‌در ؛ بر بوزاغى عملياتدن اول بيطر طرفندن معاينه اولنوب آشيسى آلنمغه صالح اوله رق كوستريلور ايسه رسمده مشاهده قلنديغى كبى حيوانى متحرك دستكاه اوستنه ياتيروب اياقلرى ، باشى وبلى يموشاق قايش ايله باغلاندقدن صوكره مقاص ايله ممه‌لرندن قولتق التنه قدر موجود قبا قيللر كسيلمك بعده تراش ايدلمكله عمليات بدأ ايدر . تراش ايديلن محل كوزلجه صابون ايله ييقانوب (استرلين) ده تعقيم قلنمش بز ايله قوريتيلور . دها صوكره تراش ايديلن محله يوزدن ايكيوز اللى‌يه قدر چيزكيلر چكيلور و آره سنه آشى مايه‌سى القا اولنور . چيزكيلرى حاليله قورومق ايچون بر چاريك براغيلرلر ، قورودينى كبى دستكاهدن حيوانى ايندررلر ، چيزكيلرك اوستنى صاروب حيوانى لوجه‌سنه كوندرلر . نهايت يدى كون صوكره شو چيزكيلرك يرى كاملاً قبارير . حيوانى تكرار دستكاهه آليرلر چبانلرك اوستى ييقانوب درونده بريكمش مايه آلنور .

حيوان مايه النتجه‌يه قدر قطعا متأثر اولمز ، يعنى آشيدن راحتسزلق حس ايتمز ، فقط بشقه سببله بوزاغيده خسته‌لق كوريلورسه آشيسنى آلمزلر . آشيسى آلنمش بوزاغيلر ايسه بر آى قدر عملياتخانه‌ده محافظه ايديلوب بعده صاتلمقده‌در .

شو افاده‌مزدن اكلاشلمشدركه اليوم موجود آشى اصولى اوچ اولوب برنجيسى عادى چيچك خسته لغنه دوشمشلردن مايه آلمق ، ايكنجيسى (جنر) ك اصوليله اينكدن نقل ايتمك ، اوچنجيسى‌ده يازديغمز اصولده بوزاغيدن اخذ ايتمكدر . برنجى وايكنجى‌ده‌كى نقل امراض محذورى اليوم قطعياً معلوم اولديغندن يكى اصول اوروپانك هر طرفنده تأسيس قلنديغى كبى سايهٔ شاهانه‌ده مملكتمزجه دخى استفاده قپوسى تأمين قلنمش و دوقتور حسين رمزى بكك زير نظارتنده اولان يكى تلقيح خانه‌ده جمعه وپازاردن ماعدا هر كون بشدن اونه قدر ارباب مراجعت مجاناً آشيلنمقده و آشينك طوتديغنه دائر يدلرينه شهادتنامه اعطا ايدلمكده بولنمشدر . مذكور تلقيح خانه‌دن ولايانه دخى توبلر درونده آشى سوق ايليور .

چيچكه‌دوچار اولنلرك تهلكهٔ مماته‌دوچار اولمقدن ماعدا خلاص ايدلسه بيله ملامح وجهيه‌نك رخنه‌دار اولمسى و صحت بدنيه‌نك سكته‌يه اوغرامسى محذورلرندن سالم قالمق قابل اوله‌مديغى جهتله هنوز آشيلانمامش اولنلرك تلقيح خانه‌دن استفاده‌يه شتابان اولملرينى‌ده علاوةً اعلان ايدرز .

رسممز آشى عملياتى ارائه ايدر بر فوطوغرافدن ويانه‌ده « اوتوتيپى » اصوليله ياپلمشدر ، رسمده كوريلن ذواتك اورته‌ده بولنانى دوقتور عزتلو حسين رمزى بك افنديدر ، سائرلرى ايسه موحى اليه معاونلرنده بولنانلردر .

چوجق

« حكايه »

شوكت افندى اولنميه‌جكم ديه بلكه بيك دفعه كندى كنديسنه يمينلر ايتدكدن صوكره بردنبره تبدل فكر ايتمش ايدى . شوكتك تبديل فكرى بيوك آطه‌ده اوطورديغى سنه بردنبره اولوويرمشيدى .

بر صباح بيوك آطه‌ده دكزدن يكى چيقمش ، ساحله چاير اوستنه بويلى بوينه اوزانمش ايدى . ديكر طرفده‌كى خصوصى دكز حمامندن چيقان قادينلره باقمقله مشغول ايكن اونلر ارمسنده بر دانه‌سنك مينى مينى و لطيف اياغى نظر دقتنى دعوت ايلدى . كوزينى يوقارى قالديردى . او كوزل آياق صاحبنك هيئت مجموعه‌سى‌ده شوكتى تسخير ايتدى . قادين آرقه‌سنه آچيق افلاطون بريلديرمه كيمش ، لبسقه صاچلرله مزين باشنى بر نماز

آتنا ينار طاغنك فوران اخيرى (شكل ١)

بزى التنه آلمش . بزك چهره‌يه مصادف طرفده براقديغى آچيقلقدن بياض سيما ، بدبه بنا ياقلر ، لطيف ماوى كوزلر ، اوزون كيربكلر ، اينجى كبى بياض ديشلر ، ظريف بر آغز كورينيوردى . قادينك بر النده شمسيه‌سى ديكر النده اوفاق حمام طاقمى وار ايدى . چارو اوستنده شوكتك ياندييغى كوزونجه قادين يانده‌كى اختيار قادين ايله بر نظر تعاطى ايليه‌رك شمسيه‌سنى آچمش ويان طرفه يقمش اولديغندن شوكتك پيشكاهنده ينه او كوزل اياقدن بشقه منظره قالمدى . بر آنده فكرينى نظرينى تسخير ايدن چهرهٔ لطيف ينه قرمزى شمسيه‌نك التنه كيزلنمش ايدى . مع مافيه يانده‌كى اختيار قادين ايله قونوشه‌رق تباعد ايدرلركن شوكت ينه نظريله تعقيبدن خالى قالمدى . اولا مينى مينى اياق ، صوكره لطيف چهره شوكتى مفتون ايتديكى كبى شمدى ده خانمك طرز مشي ، اندامى ، خرامى مفتونيتنى تزييد ايتدى . شوكت شو خانمك كيم اولديغنى اكلامق نيت قطعيه‌سيله بر : « هوپلا » ديدى . يرندن قالقدى .

شوكت ايچون ذوق و صفاسنه مجبور وخوارده مشرب ديرلردى . او كون كنديسيله مشربنه مغاير اوله‌رق بويله بر كوروشده جداً مفتونيتنه متحير ايدى .

شوكت تدقيقاتى اجرا ايتدى . او خانمك آز ايلريده‌كى بر كوشكك صاحبى ... افندينك كريمه‌سى واشى اقرانى آره‌سنده شدت ذكا ، فرط معلومات ايله متميز ، خلوق ، چالشقان بر قيز اولديغنى اوكرندى . شوكتك اونده والده‌سيله داديسندن بشقه كيمسه‌سى يوقدر . هر سنه بوغاز ايچنده‌كى ياليلرنده اوطورركن بو سنه تنزه قصديله بيوك آطه‌ده بر او طوتوب كلمش ايدى . والده‌سى بك چوق دفعه‌لر اوغلنك مروتنى كورمك آرزوسيله اصرارلرده بولنمش ايديسه ده ابرام والحاحنك تأثيرياب اوله‌مديغنى كوروب آرتق تكرار دعوادن واز كچمش ايدى . بناءً عليه بر صباح اوغلندن : « آنه شوقارشيكى كوشكه كيت ، قيزلرينى ايچون استه » سوزينى ايشيدنجه صوك درجه متحير اولدى .

خانم قيزك پدر و والده‌سى شوكتك سوء شهرتنه واقف اولدقلرندن بك چوق زمان تردد ايتديلر . زيرا بيليورلردى كه شوكتك بك اوغلنده بر قپاتمه‌سى وارمش ، هم اوقدر اسكيدن قالمه قپاتمه‌كه هانيا شو دكمه تحكم وتغلب ايله دفع اولنه‌جقلردن دكل . برده شوكت آره صره مصادف اولدييى قادينلرى بر كوروشده سووب صوكره صوؤقله‌ده معلوم ايمش .

شوكت سرد اوليان افكار مترددهيه آكاه اولنجه حياتنى تنظيم ايتدى . او ديدكلرى مترسى بر دها كورمدى . شو قادينله اولان معامله‌نك قطعنى و مدار معيشتنك تأمينى ايچون لازمكلن پاره‌نك اعطاسنى شوكت طرفندن بر ارقداشى درعهده ايتدى . شوكت پاره‌يى ويردى . فقط بر دها اوقادينك بحثنى ونامنى بيله ايشتمك استه‌مدى . مترسندن مكتوبلر كلدى . شوكت آچمه‌دن ييرتوب آتدى . هر هفته سائر اوراق آره‌سنده قيوده النه طوتشديردقلرى بر مكتوبك يازيسنى طانير . هر هفته اوقادين حقنده‌كى حدت وشدتى آرته‌رق مكتوبى ييرتار آتار ايدى .

دليقانلينك بو يولده‌كى انتظام حياتنه ، ثباتنه چوقلق ايناندقلرى ايچون خانم قيزك پدرى طرفندن مترددد جوابلرله تكميل قيشى كچيرديلر ، تاايلك بهارده طلب ازدواجنى قبول ايله شرائطنى قرارلشديرديلر .

دوكون مايسك ايلك كونلرنده قائن پدرينك فيروز اغاده‌كى خانه‌سنده اولدى . ويريلن قرار موجبنجه كلين ايله كوكى خانهٔ پدرده بر هفته قدر كچيردكدن صوكره همان آطه‌يه نقل ايليه‌جكلر ، بربرلرينى ايلك كوردكلرى او يرك خاطرات روحفزاسيله كامياب اوله‌جقلردى . دوكون بك طنطنه‌لى اولمدى . اكلنجه يالكز قادينلره ايدى . اوكله‌دن صكره شوكتى قولتغه ويرديلر . كوكى اوتوزه قريب ياشيله برابر ينه بك كنج كورونيور ايدى . قادينلر ، اه ايچون كوزل اولان كلين خانمك قولتغنده شوكتى كورونجه : « ماشالله ! ماشالله ! » نداسنى عيوقه چيقار مشيدى .

او كون شوكت اقشامه قدر سوقاق سوقاق كزدى . زمان ملاقاتى فرط هيجان وسعادت ايله بكليوردى . كيجه اولدى . ايكى طرفك حصم واقرباسى ياتسى عازمنى قيلديلر . كوكى افندى‌يى ايچرى كوندرديلر .

كلين اوطه‌سنك بر پنجره‌سى آچيق ايدى . اورادن خارجك سرين روزكارى ايچرى كيريوردى . اوطه‌ده يانان بشرلى درت شمعدانك ويرديكى شديد ضيايى موجه‌لنديريور . مومك علوينى تحريك ايليوردى .

ايكيسى قارشى قارشى‌يه اوطور مشى ايديلر . بر شى سويله ميورلردى . قادينك كوزلرى دالغين ، حياتنده حصوله كلن شو تبدل كليدن دولايى آزاجق متحير ، فقط متبسم بولنيور ، سببنى بيلمه‌دن انديشه نا كدر . قيزلق عالمندن شو عالم مشتركه كيرمسيله بتون كائناتى دكشمش صانيور . روحى كندنجه ناقابل تعريف ولطيف بر زبونى كوستريور ايدى .

شوكت ايسه قادينه كمال دقتله باقيور ، ثابت بر تبسم كوستريور ، سويلمك استيور ، لقردى بوله‌ميور ، آره صره : « خانم ! » ديور ، بو خطابى ايشيدن قادين چشمان مفتونانه‌سنى ارائه ايليور ، بر آن قدر يكديكرى تماشا ايليورلر ، بعده دوچار حجاب اولوب تكرار سكوت واستغراقه داليورلردى .

بر آرالق اوطه‌نك قپوسى آچلدى ، بر اختيار قادين كيردى . النده بر مكتوب وار ايدى . شوكت تيتره‌يه‌رك مكتوبى آلدى ، ناكاه بر قورقو يه ، هيجانه دوشمش ايدى . بر مدت ظرفك اوستنه باقدى . يازى‌يى طانيه‌ميور ايدى . آچمغه جسارتلنه‌ميور ، شو كاغدى بو اقشام اوقومامق استيوردى . فقط ظرفك بر كوشه‌سنه يازلمش « مستعجل » كلمه‌سى والتنه چكلمش ايكى قالين چيزكى نظر دقتنى دعوت ايديوردى : « مساعده بيورر ميسكز ؟ » ديدى ، فرانسزجه يازلمش شو مكتوبى آچدى ، اوقودى صاپ صارى كسيلدى ، شاشاله‌دى .

باشنى قالديرديغى زمان چهره‌سنك هيئت مجموعه‌سى دكشمش ايدى ، كه كلمك نوعندن اوله‌رق : « المـاسم ، الك عزيز ارقداشم بر بيوك قضايه اوغرامش ، شوراده‌كى بر خسته‌خانه‌ده حالت نزعده ايمش ، بنى كورمك استمش ؛ هم شمدى استيورمش . . . يكرمى دقيقه مساعده بيورورميسكز ؟ همان كورر كليرم . . » قادين دخى دوچار دهشت اولمش اوله‌رق : « كيديكز افندم » ديدى . قادين هنوز ارقداشنك كيم ، قضانك نه اولديغنى صوره‌جق قدر صلاحيت زوجيه حاصل ايليه‌مامش ايدى . شوكت چيقدى . كلين خانم اوطه‌ده يالكز قالدى . بتون او خلقى شو حاله شاشمش ، هله اختيار قادينلر انواع قيل وقاله ومعنالره ذاهب اولمش ايديلر .

شوكت النه كچن بر پالطويى صرتنه آلوب اياغنه قوندره‌لرى كچيرمكه وقت بوله‌مه‌دن سوقاغه فيرلامش ايدى . سوقاقده بر فنارك التنده دوروب مكتوبى تكرار اوقودى . ترجمه‌سى شودر :

افندم .

« قوغوشمده خسته‌لرمده اولان بر قادينه برچوجوق توليد ايتدى ؛ حالى پك وخيمدر ؛ برقاچ ساعتلك عمرى وار ؛ بو حال سزى كورمك استيور . بنده شو ورقه‌يى يازمغه وحقيقةً محتاج مرحمت اولان بيچاره قادينك آرزوسنى اجرا بيورمكزى رجايه اجتسار ايتدم .

دوقتور بونار

آلمانيا خسته‌خانه‌سيله شوكتك قائن پدرينك خانه‌سى آره‌سنده آنجق بش دقيقه‌لق بر مسافه‌وار ايدى ؛ بو مسافه‌يى دليقانلى اوچ دقيقه‌ده قطع ايدوب خسته‌خانه‌ده قادينك بولنديغى لوغوسه اوطه‌سنه كيرديكى زمان شوكت يتاقده‌كى بيچاره‌يى طانيه‌مدى . دوقتور ايله ايكى خدمتجى خسته‌نك نواقصنى اكمال ايله مشغول ايديلر .

اوطه‌نك زمينى هنوز ييقايورلردى . كنارده‌كى ماصه اوستنده ايكى موم يانيور ، آرقه طرفده‌كى اوفاق بر بشيك درونده بر چوجق اغلايور ، چوجغك بو نداسنى ايشيدن والده آثار اضطراب كوسترمكله برابر امداده كيتمك استيوردى .

قادين متصل قان اضاعه ايليوردى ؛ چوجغى دوغورمق زواللى‌يى وخيم صورتده جريحه‌دار ايتمش ، حياتى او چوجق اوغورينه كيديور . صرف غيرت ايليورلر . بوزلر ووريورلر ، علاج ياپيورلر ؛ سيلان دمه كاركر تأثير اولميور . صوك نفس زمانى ياقلاشيور .

خسته شوكتى طانيدى ؛ الينى قالديرمق استدى . ضعفندن ناشى مقتدر اوله‌مدى ، فقط صولغون يناقلرندن سرشك نوميدى آقمغه باشلادى .

شوكت يتاغك يانندە ديز چوكمش ايدى ، قادينك يان طرفه دوشمش بر الى طوتوب هيجان ايله اوپيور ايدى ، بعده يواش يواش ضعيف چهره‌نكده يانه ياقلاشدى ، چهره شوكتك تماسيله اهتزازه كلدى . خدمتجيلردن برى مومى طوتوب خسته‌يى تنوير ايليور ، طبيب آرقه طرفده دوريور ايدى .

برقاچ دقيقه صوكره خسته دوشكون وطونوق صدا ايله ديدى‌كه : « اوليورم افندم ؛ صوك نفسمى ويرنجه‌يه قدر بورادن آيرلميه‌جغكزى وعد ايديكز . آه ، رجا ايدرم ، شمدى اولسون بنى ترك ايتميكز ! »

شوكت آغليه‌رق خسته‌نك اللندن اوپدى ، : « امين اول ، كيتمم » ديدى .

قادين تكرار سوزه باشلامق ايچون براز دها جمع قوت ايتدى . ديدى‌كه : « جناب حقى شاهد عد ايله روحم ، صوك نفسم نامنه يمين ايدرم‌كه چوجق سزكدر . سزدن بشقه بن كيمسه‌يى سومدم . چوجغى ترك ايتميه‌جككزى ده وعد ايديكز . » شوكت ، اضاعه ايتديكى قان ايله عادتا بوشالمش اولان بيچاره وجودى قوللرى آره‌سنه آلمق استدى . عذاب وجدانى واضطراب ايله شاشيرمش اوله‌رق : « يمين ايدرم‌كه اوغلمزى بيوتر و سورم ، يانمدن آيرمم » بوراده قادين شوكتى درآغوش ايتمك استدى . فقط فرط ضعف ايله باشنى قالديرمغه موفق اوله‌مديغندن بم بياض اولمش دوداقلرينى اوزاتدى . بوسه طلبنده بولندى . شوكت قاچ سنه‌لك مترسنك شو پونهٔ استرحامكارانه‌سنى آلمق ايچون اكيلدى . خسته براز كسب استراحت ايتدى : « چوجغى كتيرك باقه‌لم سوه‌جكميسكز ؟ » ديدى . شوكت چوجغى بشيكندن آلدى . يواشجه كنديسى ايله خسته‌نك آره‌سنده‌كى يتاغه ياتيردى ، بيچاره معصوم اغلامه‌سنى كسدى ، خسته شوكته : « آرتق قملدانميكز » ! ديدى . شوكت ده هيچ يرندن قملدانمدى . شوكت حالت نزعده اولان قادينك سكرات موت ايله اهتزازه كلن حرارتلى الى براز اول هيجان عاشقانه ايله متهزز بر بشقه الى طوتديغى كبى آووجنده بولنديره‌رق يرندن قملدانمدى . شوكت اره‌صره كوزينى ديوارده‌كى ساعته عطف ايليور ، ساعتلرك كچديكنى ، وقتك نصف الليلى آشوب يدى اولديغنى كوريور ايدى .

طبيب چكيلوب كيتمش ايدى ، ايكى خدمتجى بر مدت بكله دكدن صوكره اولدقلرى يرده اويومشلردى . چوجق ده اويويور ، والده ايسه قپالى كوزلريله استراحت ايليور ظن اولنيور ايدى .

سحرك ايلك شعاعنى اورتالغى تنوير ايليه‌جكى زمان خسته اللرينى اويله برشدتله آچوب صاووردى‌كه آز قالسون چوجق يره دوشيوردى ، بوغازندن بر نوع خيرلتى چيقدى . بعده ارقه اوستى وغير متحرك قالدى .

خدمتجیلر یتیشوب : « بیتدی ! » دیدیلر .

شوکت وقیله سومش اولدیغی شو قادینه بر دها عطف نکاه تألم ایتدی . برده ساعته باقدی . وقتك ساعت اون ایکی اولدیغنی کوره‌رك پالطوسنی اونودوب قوجاغنده‌کی چوجقله اوطه‌دن چیقدی . سوقاغه اوغرادی .

شوکت کیتدکدن صوکره زوجه‌سی اول امرده بر آز سکون ایله بکله‌مش ، بعده عودت ایتمدیکنی کوره‌رك اندیشه‌یه باشلامش فقط بللی ایتمامکده بولنمش ایدی . بر آرالق والده‌سی قیزك یاننه کیردی ، اوده سویلیه‌جك سوز بوله‌میور ، کوکیك بغتةً کیتمسی بر مکتوبه مستند اولدیغی جهتله ایشه فنا معنا ویره‌میوردی .

بر ساعت کچدی . ینه بکله‌دیلر ، اوده‌کی حصم واقربا‌ده شاشیرمش ایدی . ساعت التی اولدی ، کلینی فراش مشترك اوله‌جق واسع یتاغه یاتیردیلر . قادین هونکور هونکور آغلیور وتتره‌یوردی .

اودن سوقاقلره آدم یوللامشلر ، معلومات استحصالنه چالیشیورلردی .

صباح اولدی ، هنوز اورتالق آغیررکن کلین دائره‌سنك قپوسی اوکنده بر صدا دویولدی ، قپونك اوکنده بتان ینکه قادینی یواشجه قالدیردیلر ، قپو آچیلوب ینه قپاندی غایت اینجه وضعیف بر صدا دائره‌ده عکس انداز اولدی . قیزك والده‌سی واقرباسی هب کلین اوطه‌سنده یاتیور ، دها دوغریسی اویومغه چالیشیوردی . صدا دویولنجه هب بردن اباغه قیرلادیلر ، کلین هرکسك اوکنه آتیلدی .

شوکت اوطه‌نك اورته‌سنده رنکی آتمش ، شاشیرمش اوله‌رق دوریور . قوجاغنده چوجغی طوتیوردی .

اوطه‌ده‌کی قادینلر حیرتله بربرلرینه باقدیلر . کلین هرکسدن اول کندینی طوپلایوب غایت محرق و مأیوس بر صدا ایله : « نه وار » دیدی .

شوکت دلی کبی ایدی ، کسیك صدا ایله : « شو وارکه ... برچوجغم وار ... والده‌سی‌ده شمدی صوك نفسنی ویردی ! » جوابنی ویردی . قوجاغنده‌کی چوجغی کوستردی .

شوکتك زوجه‌سی بر سوز سویلمکسزین چوجغی آلدی ، در آغوش ایتدی ، باغرینه باصدی بعده یاشله دولو کوزلرینی زوجنه عطف ایدرك : « والده‌سی وفات ایتدی دیدیککز دکلمی ؟ » دیه صوردی . شوکت : « اوت ! آلتی آیدر ارایوب کورمیوردم . هیچ برشیدن خبرم یوق ایدی ... خسته خانه‌دن چاغیردیلر ، کیتدم ، اوراده وفاتنی کوردم » دیدی . بوراده دخی کلین : « اویله ایسه یاوریجغزی بز بویوتیرز » سوزلرینی سویلدی .

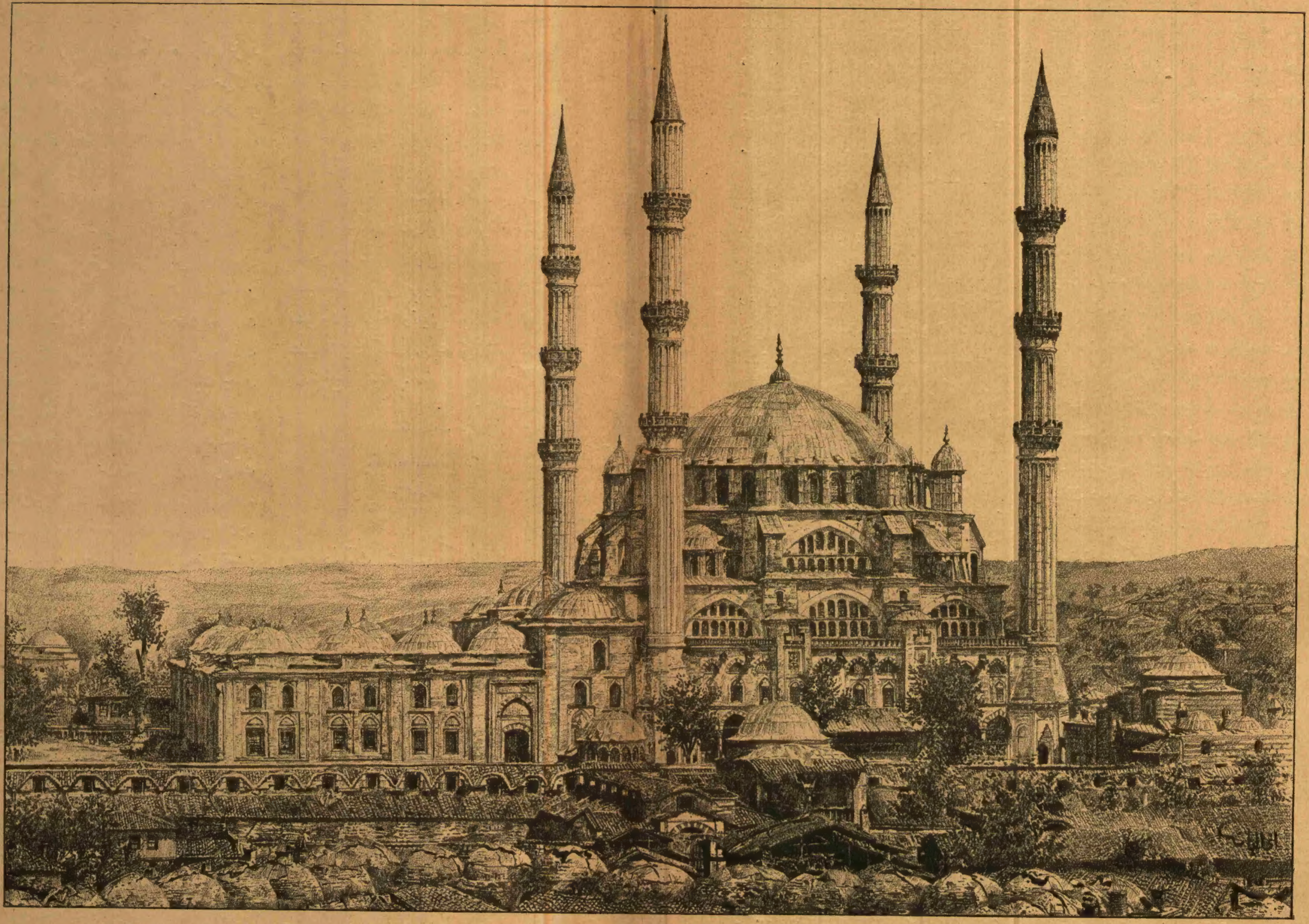

La Mosquée de Sultan Sélim à Andrinople

ادرنه‌ده سلطان سلیم جامع شریفی

—— مصاحبهٔ فنیه ——

ارض

« دهبا » غزته‌سنك محرر فنیسی دوپارویل علوم طبیعیه وحکمیه‌نك ترقیات حاضره‌سنه استناداً حیوانات ونباتاته مسکن یعنی حیاتمزه بر ظرف اولان کرهٔ ارضمزك مدت عمرینی تخمین و ارضمزك نه‌وقتدن بری الك بسیط حیوانات و نباتاته مسکن اولمغه باشلادیغی مسئله‌سنی تدقیق ایدیور .

ارض نه قدر مدت پایدار اوله‌جق ؟ نه وقتدنبری مسکوندر ؟ سؤاللرینه جواب ویریور . سؤال صورمق دائم قولایدر . فقط شایان قبول جواب اعطاسی مشکلدر معمافیه کرهٔ ارضك ادوار حیاتیه‌سنه عطف نظر ایدرك ، عوالمك صورت تشکلاتی و تحولاتی درپیش ایلیه‌رك بو سؤاللره محرر مقاله جواب کافی اعطا اولنه بیله جکی اعتقادنده‌در .

افکار و تخمیناتك عرضنی فائده‌دن خالی کورمدك .

ارض ابتدا تکاثف ، تمیع ایتدی . سطح مایعی تصلب ایلدی . اشته قشر ارض بوصورتله وجوده کلدی .

نقطهٔ تدقیقمز ارضك قاچ یاشنده اولدیغی یعنی حین تکوننده‌ن شمدی‌یه قدر قاچ سنه کذر ایتدیکی و دور حاضرله سطح ارضده ایلك حیوان و نبات نشانه‌لرینك ظاهر اولدیغی دور آره‌سنده نه قدر زمان بولندیغی مسئله‌لریدر . مسئله‌یی خلاصه ایتمك ، شموللرینی قاورایوب کسدیرمه جواب ویرمك ممکن اوله‌میور .

جوابلرك تخمینی اوله‌جغنده شبهه یوقدر . فقط بوتخمیناته اساس اوله‌جق مطالعات و نظریاتی بر قاچ یولدن یوروتمك ممکندر .

حیات ارض حیات شمسه مربوط اولدیغی وارض ایله شمسك سنلری آره‌سنده‌ده بر مناسبت بولندیغی ایچون ابتدا شمسك قاچ یاشنده تخمین اولندیغنه باقمق و سن شمسه نه حد قونلدیغنی اکلامق لازم . ارباب تدقیق اولدقجه معین وقوی اساسلره استناداً مسلك شمسی‌نك جسم غاز کتله‌سی حالده بولندیغی زمان نه درجه حرارتی محتوی اولدیغنی حساب وتخمین ایتمشلردر . ینه بو قاعده‌لرله شمسك شمدی حرارت دپوزیتوسنده نه قدر حرارت موجود اولدیغنی‌ده بالحساب تعیین ایتمشلردر . شو ایکی معلومات الده ایدلدکدن صکره شمسك هرسنه نه قدر حرارت ضایع ایتدیکی‌ده اکلاشلمش . ابتداکی حرارت مخمنه‌سیله حرارت حالیه‌سی آره‌سنده‌کی فرق سنوی ضایع ایتدیکی حرارته نسبت ایدیلیرسه شمسك قاچ سنه‌دنبرو تکون ایتمش اولدیغی تخمین ایدیلور . اشته بوتخمیندن آلنان نتیجه الك طار حسابجه شمسك یاشی یکرمی بش میلیون سنه والك کنیش حسابجه‌ده

قرق میلیون سنه‌در . نیوقومب نامنده برمتفننك حسابنه كوره شمسك شمدی نشر ایتدیكی حرارته نظراً بش میلیون سنه صكره قطری نصفه نصفه كوچوله‌جك واون میلیون سنه صكره تصلبه باشلایه‌جقدر . بوزمان سطح ارضده حیات حیوانی ونباتی‌نك بیلدیكمز كوردیكمز صورتده دوامی احتمالی پك آزالیر .

كرهٔ ارضك حجمی حجم شمسدن ٣٥٥,٠٠٠ دفعه كوچك اولدیغندن ارض شمسدن چابك صغویوب قاتیلاشمشدر . سیر ویلیام طومسون اسمنده برذات تحلیلات وتدقیقات ریاضیه ایله سطح ارضك الك آزدن اون میلیون سنه اول واك چوق اوله‌رق اون‌بش میلیون سنه‌اول قاتیلاشدیغنی تخمین ایتمشدر . بوحسابجه حیوانات و نباتاتك سطح زمینده ابتدا ظهوری اون ایكی میلیون سنه اولنه قدر كیدر .

فرضیات مسروده‌دن چیقاریله‌جق نتیجه یعنی ایراد اولنان سؤاللره بوله‌جق جوابلر شونلر اولور : كرهٔ ارض تخمیناً یكرمی بش میلیون یاشنده‌در . مخلوقات عضویه‌نك سطح ارضده ظهورندن شمدی‌یه قدرده اون ایكی میلیون سنه كچمشدر و حیوانات و نباتات حاضره‌نك اون ، اون‌ایكی میلیون سنه‌دوامی محتملدر .

كرهٔ ارضك حیوانات و نباتات ایچون قابل اسكان برحال كسب ایتمه‌سندن شمدی‌یه قدر مرور ایدن زمانك اون ، اون ایكی میلیون سنه اولدیغی یالكز اصلاً كتلهٔ شمسده موجود حرارتك تدریجاً ضیاعی ایله حساب وتخمین اولنمز .. شوتخمینه یالكز بوطریقله وصول ممكن اوله‌یدی پك قوتسز برتخمین اولوردی . بشقه قواعد ووسائط فنیه‌یه مراجعتله‌ده بونتیجه چیقاریله بیلور .

برده حرارت مركزیهٔ ارضك حسابی طریقی وار . هرنه قدر بعض ارباب فنون كرهٔ ارضك مركزنده فرض اولنان جسیم آتش ییغینی انكار ایتمكده وبونلرك اعتراضاتی ونظریاتی‌ده معقول كورونمكده ایسه‌ده فقط اكثریت نار مركزی‌یه قائل والان مكاتب عمومیه‌ده تدریس ایچون بونظریه مقبولدر .

زیر زمینه اینلدكجه حرارتك تزاید ایتدیكی محققدر . بوتزاید حرارتك مركزه تقربدن نشأت ایلدیكی قبول اولنیور . ومركز ارضده حرارتك پك زیاده اولدیغی واوراده بولنان موادك اریمش برحالده وخمیر قوامنده بولندیغی مفروضدر . زمینه اینلدكجه حرارتك تزایدی وسطی اوله‌رق اوتوز متروده بردرجه‌در . ارض یواش یواش فقط علی‌الدوام صغویور . برزمان كله‌جك كه قعر ارضه اینلدكجه بردرجه فضله حرارت بولمق ایچون اوتوز مترودن زیاده اینمك اقتضا ایده‌جك . ینه بونك كبی پك چوق زمان اول زیر زمینه پك آز اینمكله بردرجه فضله حرارت بولنه بیلیردی . شمدی ارضدن انتشار ایدن وضایع اولان حرارتك مقداری حساب اولنه‌رق ابتدای حالده ارضك نه درجهٔ حرارتده بولندیغی اكلاشیلیر . اشته بوحسابله‌ده سطح ارض تصلبه باشلایه‌لی اون میلیون سنه كچدیكی میدانه چیقیور . بوندن برایكی میلیون سنه صكره‌ده قشر ارض‌ده حرارت حیوانات ونباتات بسیطه‌نك یشامسنه مساعد بردرجه‌یه اینمش دیمكدر . بوزمان ٢٥ سانتیمترو زمینه اینمكله بر درجه حرارت زیاده‌لشدیكنی‌ده حساب كوستریور .

اشته بوطریقله‌ده كرهٔ ارضك بیاض درجهٔ حرارتده بولندیغی زماندن شمدی‌یه قدر ٤٠,٣٠ میلیون سنه كچدیكی نتیجه‌سنه دسترس اولنیور .

بونتیجه بشقه برواسطه ایله‌ده بولنیور . مد وجزرك تأثیراتی آلتنده ارضك حركت دوریه‌سنده برتناقص كورلمسندن ناشی بر درجه‌یه قدر قمرك حركتنده برعصرلق مدتده جزئی تعجیل اثری كورلیور . مد وجزرك افعال وتأثیراتندن اول ارضك حركتی نه ایدی ؟ بوحساب اولنه بیلیر . كرهٔ ارضك قطبلری طرفنده برآز باصیق اولمسی‌ده حركت دوریه‌سندن نشأت ایتدیكی معلومدر . ارضك قطبلرجه بو باصیقلغی‌ده ارض صغومغه وتصلب ایتمكه باشلادیغی زمان حصوله كلمشدر . قطبلرده‌كی باصیقلق درجه‌سنده برباصیقلق حصوله كتیره‌جك قدر سرعت دوریه‌یه عجبا كرهٔ ارض نه قدر زمان اول مالك ایدی ؟ ... بوده حساب اولنجه ینه اون ایكی میلیون سنه‌چیقیور .

اشته دوپارویل بری برندن ایری اولان بو اوچ مختلف طریقدن كیدرك بو كونكی وسائط ودلائل فنیه ایله كرهٔ ارضمزك سطحی تقریباً اون ایكی میلیون سنه اقدم تصلبه باشلادیغی وبوندن برآز صكره‌ده نشو ونمای نباتاته وتعیش حیوانانه وظهور بشره قابلیت كسب ایتدیكی نتیجه‌سنی استخراج ایدییور .

م . صادق

رسملرمز

دنیانك الك جسیم كوپریسی

انشاآت جسیمه ترقیات حاضره سایه‌سنده شایان حیرت بر درجه‌یه وار دیرلمش وانشاآتده‌كی جسامت وترقی‌یه فوائدی و آثار صناعیه‌سی اعتباریله انكلتره‌ده كچن سنه كشاد اولنان فورت كوپریسی نمونه طوتلمش ایدی. نویورق‌ده انشاسی تصور ایدیلن وبو نسخه‌مزه متصور رسمی درج اولنان (نورت‌ریو) كوپریسی میدانه كتیریلیرسه فورت كوپریسی برنجی واك جسیم كوپری اولمق شرفنی غائب ایده‌جكدر. بوكوپری هودسون یاخود نورت یاداولنان نهر اوزرنده اوله‌جقدر . بوكوپری نویورق شهری ایله مقابلنده بولنان ژرسی سیتی ، هوبوقن موقعلرینی ربط ایچوندر . شمدی‌یه قدر بو مواقع آره‌سنده واسطهٔ مناسبت برطاقم واپورلر ایدی . بوصورتله معاملات تجاریه‌نك امریقالیلرجه مطلوب درجه‌ده جریانه بوواسطه كفایت ایتمیوردی ١٨٧٤ ده بو نهر آلتنه برتونل كشادینه ابتدار اولنمش ایسه‌ده دوچار اولنان مشكلات ختامنه سدچكمشدر . نهایت بوكوپری

انشاسنه قرار ویرلمشدر . كوپرینك جسامتی جوارنده بولنان خانه‌لر والتندن كچن واپورلر و قایقلرله مقایسه اولنوب كسدیریله بیلیر .

كوپرینك پروژه‌سی مهندس(لیندنتال)ك اثریدر . فورت كوپریسنك آیاقلری آره‌سنده‌كی آچیقلق ٥٢٠ مترو ایكن بوراده ٩٤٥ مترودر. كوپرینك مشتملاتیله برابر مصارف انشائیه‌سی ٤,٢٥٠,٠٠٠ انكلیز لیراسی تخمین اولنمشدر . كوپری درت بیوك آیاق اوستنه آصمه‌در. كوپری‌نك عمری ایكی قاتدر . بوقاتلرده پیاده وآرابه یوللری بولنه‌جغی ایچون متعدد شمندوفر خطلری‌ده كچیریله‌جكدر. كوپرینك انشاسی ایچون برشركت تشكل ایتمش وشركته حكومت‌ده اشتراكنی ومعاونتنی تأمین ایلمشدر . كوپرینك مدت انشاسی ایچون بش‌بچق سنه مدت قونلمشدر .

قامیل روسه

فرانسه اقاده‌میاسی اعضاسندن قامیل روسه وفات ایتمشدر . تاریخ ولادتی ١٨٢١ سنه‌سی كانون ثانیسنك اون بشیدر. ابتدا باعث اشتهاری اولان «لووا تاریخی» نامنده‌كی اثرینی نشر ایتدیكی وبو اثردن طولایی نائل مكافات اولدیغی زمان بوناپارت مكتبنده معلم ایدی . بالاخره حربیه نظارتی اوراق مدیریتنه تعیین اولندی . بو نظارتك وقعه نویسلكی‌ده عهده‌سنده ایدی . مأموریتی هنگامی آوان حیاتی فرانسه‌نك محاربانه دائر اوراقك تدقیقیله كچیردی . روسه ذاتاً عسكرلك عالمنه اولان مراقیله مشهور ایدی . یازدیغی تواریخ عسكریه‌ده محاكماتك غایت بیطرفانه یوردولمسی ووقایعك سندات قویه‌یه استناداً مدققانه یازلمسی آثارینی قیمتدار ایدن وتمیز ایتدیرن نقطه‌لردر . بو آثاری ایچون تاریخ عسكری تحریرنده نمونه اتخاذینه شایاندر دینلیور . ١٨٧٢ مایسنده فرانسه‌اقاده‌میاسی اعضالغنه‌انتخاب اولنمشدر. قامیل روسه‌ده فرانسه اقاده‌میاسنك مشهور لغتی تحریر وتنظیمه مأمور هیئته داخل ایدی . روسه‌نك لئون روسه اسمنده یتشمش براوغلی واردر . كتابجی هاشتك اداره‌لرندن برینه نظارت ایتمكده‌در .

«اتنا» نك اندفاعی

برقاچ نسخه اول ثروت فنونه سچلیا اطه‌سنده كائن اتنا جبل آتشفشاننك اخیراً وقوعه كلن اندفاعنی كوستریر بر رسم ایله تعریفات لازمه‌سنی درج ایتمش ایدك . اولجه ظن اولندیغی كبی اتنانك اندفاعی بر ایكی دفعه ایله سكونتیاب اولمامش وتكرر ایدرك ارباب فنك وعمومك نظر دقتنی جلب ایتمش اولدیغندن ایكی پارچه‌رسمنك درجیله معلومات اولیه‌مزی اتمام ایتمك استدك .

اتنانك بو دفعه‌كی اندفاعنده لاولر سطح بحردن ٣,٣٠٠ مرتفع اولان الك یوكسك فتحه‌سندن نادراً سیلان ایتمش وجبل آتشفشانك بخارلری داخلاً صیرتلرینه زیاده‌جه بر تضییق اجرا ایتدیكندن اطرافنده‌كی متعدد فتحه‌لردن كثیف دومانلر چیقمغه ولاولر آتلمغه وآقمغه باشلامشدر . باشلوجه فتحه‌سندن بشقه اطرافنده برطاقم مخروطی فتحه‌لر حاصل اولوب بورالردن اندفاعات وقوعه كلمك اتنا یه‌ار طاغنه مخصوص برحال كیبدر .

بو فتحه‌لردن طاغك جنوبی یماجنده دها چوقدر ١٨٨٣ ، ١٨٨٦ اندفاعاتی‌ده بو سنه اولدیغی كبی بو طرفده وقوعه كلمشدر .

اتنا ابتدا ٨ تموزده یوكسك فتحه‌سندن فورانه باشلامش وكیجه‌سی شدتلی بر حركت ارض وخفیف برطاقم حركتلردن صكره جنوب جهتندن دومانلر سمایه ترفع ایتمش وصخرهٔ مذابه آتلمش مخوف صدالر ایشیدلمشدر .

بو دفعه‌كی اندفاعك مركزی فتحهٔ اصلیه‌دن اون وقانانه شهرندن ١٧ كیلومترو مسافه‌ده ١٧٠٠ ، ١٩٠٠ مترو قدر مرتفع بر محلده ایدی . سیلان ایدن لاولر ایكی قوله آیرلمش خیلی باغلری ، اكینلری ، المالقلری خراب ایتمشدر .

اندفاعات ساحله چارپان طالغه‌لرك حصوله كتیردیكی صدالره وایكتیلره مشابه تحت‌الزمین صدالرله واقع اولمشدر . اندفاع اخیرك شدتلی اولدیغی فتحه رسممزده (١) رقمیله كوسترلمشدر .

بونك ارتفاعی ١٣٠ مترودر وشماله طوغرو زیاده‌جه بر آچیقلق حصوله كتیرمشدر .

بوندن اللی متروقدر جنوبده (2)رقمیله كوستریلن بر فتحه دها واردر . بو برنجی قدر مرتفع دكلسه‌ده شكلی مخروط ومنتظمدر .

بو فتحه‌لردن طاشلر ، قوملر خیلی ارتفاعه قدر آتلمش وسمایه كثرتله چیقان بخارلر ، توزلر الكتریق حصولنه ورعدوبرق تحدثنه سببیت ویرمشدر .

اغستوسك اون برنده برنجی فتحه‌دن ١٥٠ مترو شمالده بر دها آچیلوب بورادن‌ده فوران باشلامشدر . اندفاعك هنگام فعالیتنده قومله قاریشیق كثیف دومانلر لاولر ، قیزغین طاشلر ، حتی بیوك قیالر كثرتله اتلمشدر .

اتنانك بو دفعه‌كی اندفاعی تمادی ایتمش وخیلی خساری موجب اولمش ایسه‌ده بو خسار دوچار دهشت اوله‌جق درجه‌ده دكلدر . اندفاعده شایان دقت جهت بر طاقم افواه جدیده‌نك تحدثیدر .

حركت ارضلرده غایت شدتلی اولمامش انجق ایلول آلتیسنده وقوعه كلن بر صدمه جوار شهرده خیلی خانه‌لری ییقمشدر .

اندفاعك قمر بدر حالنده ایكن باشلامسی‌ده آیریجه شایان قید كوریلور .

ادرنه‌ده «سلطان سلیم جامع شریفی»

بو نسخه‌یه رسمنی درج ایتدیكمز جامع شریف صنعت وظرافت معماریه‌جه انموذج بدایع عالم دینمكه شایسته بربنای عظیمدر . جنتمكان سلطان سلیم خان ثانی

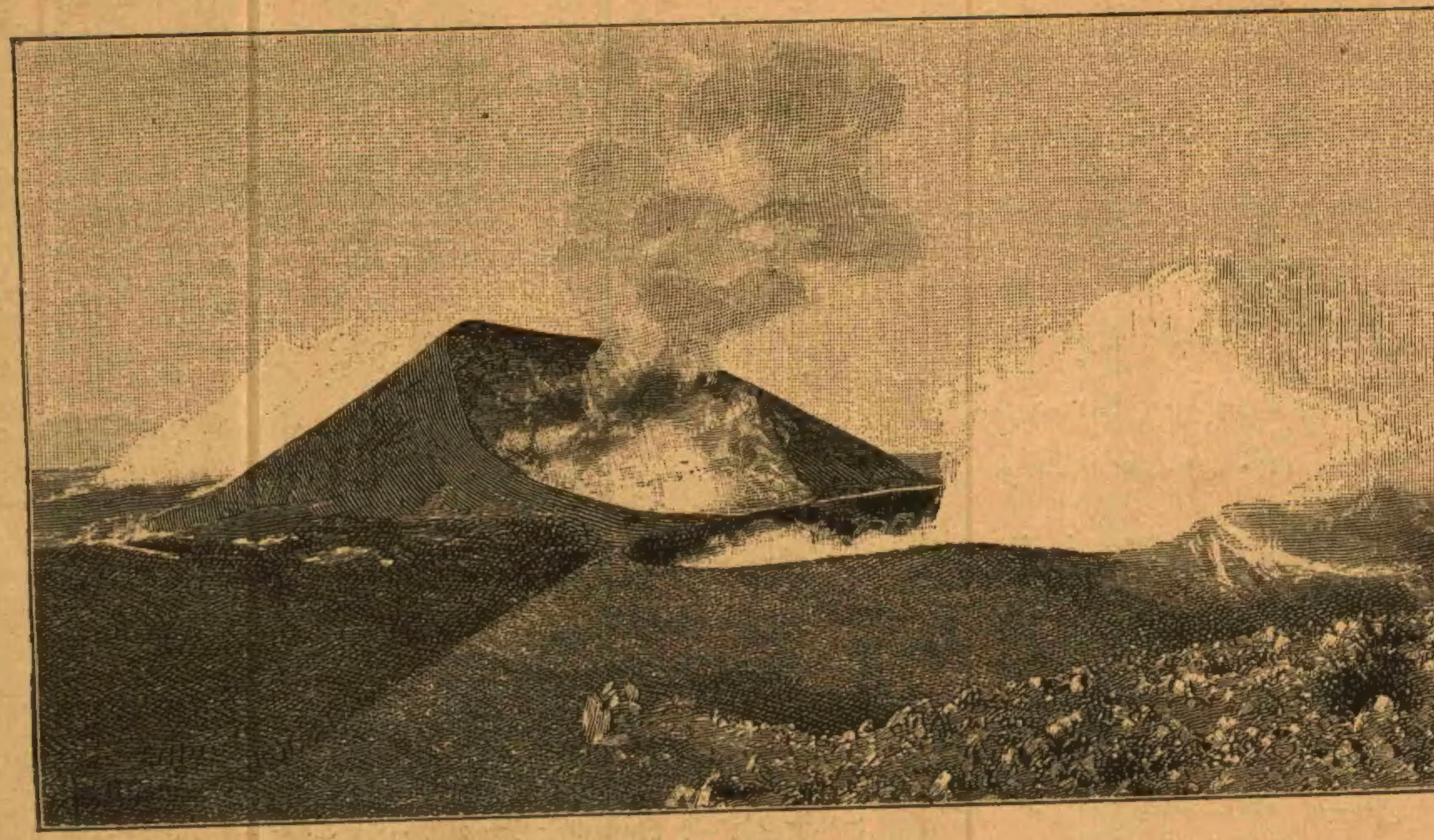

اتنا يانار طاغنك فوران اخيرى (شكل ٢)

حضرتلرینك زمان سلطنتلرنده (٩٧٦) تاریخنده اساسی وضع اولنوب (٩٨٢) تاریخنده اكمال ایدیلان بو جامع آثار عدیده‌سنك تماشاسی الك مشهور مهندسلری حیرتله دوشوندرمكده اولان مشهور « معمارسنان » ك در : معلوم اولدیغی اوزره معمارسنان یوز ییلدن زیاده معمر اولوب (٩٩٦) تاریخنده دار بقایه انتقال ایتمكله درسعادتده‌كی آثار معماریه‌سندن سلیمانیه جامعی قربنده تربهٔ مخصوصنه دفن ایدلمشدر .

ادرنه شهرینك الك ممتاز ومرتفع بر نقطه‌سنده كائن اولان سلطان سلیم جامعی اوچر شرفه‌لی اولمق وسكسان دردر مترو ارتفاعده بولنمق اوزره درت مناره‌یی حائزدر . بونلردن ایكیسنك شرفه‌لرینه چیقیله‌جق یوللری چفته اولوب مؤذنلر اینوب چیقدقجه یكدیكرینی كورمزلر .

مناره‌لره شهرك هانكی نقطه‌سندن باقلسه ایكی عمود نورانی حالنده مشاهده اولنور . جامع شریفك درونه كیردیكی زمان (٢٢) مترو ارتفاعده ودرت مترو قطرنده سكز عدد پایه‌سی اولدیغی حالده بر بیوك قبه كوریلور .

قبه‌نك قطری (١٥٠) قدم اولوب اطرافنده قرق عدد پنجره‌سی واردر .

جامعك عموم پنجره‌لری (٩٩٩) عدددر . منبری اویمه مرمر طاشدن وطرز لطیف عرب اوزره مزین اولوب اوزاقدن باقلدقده بر قالیچهٔ رنكین حالنده مشاهده ایدیلور .

محرابك یمن ویسار جهتلری اعلا چینیلرله مزین وبو چینیلر اوزرنده مشاهیر خطاطینك چیره دستیٔ مهارتلریله منقوش « آمن الرسول » « وسورهٔ فاتحه » ترتیب جهتیله پك نظر ربا بر صورتده‌در . ایچریده مرمردن درت عدد مصنع كرسی واردر . برده صوماكی مرمر ستونلر اوزرینه مستند وطرز بدیع عرب اوزره بنا اولنمش بر محفل همایون موجوددر .

وسطنده (١٢) عدد مرمر ستون اوزرینه استناد ایدر بر مؤذن محفلی واونك آلتنده‌ده دائما صویی فوران ایلر بر فسقیه بولنور .

جامعك بش عدد قپوسی اولوب مركز قپوسندن كیرلدكده بانیٔ عالیسنك عظمت وعلویتی انظارده درحال تجسم ایله قلبلرده بشقه بر حس توقیر حصوله كتیرر .

فی الحقیقه مركز خلافت اسلامیه‌دن صكره ربع مسكونده بویله بر بنایه تصادف اولنه‌مز . هم عرب وهمده بیزانس وسائر اصول مرغوبهٔ معماریه‌یی جامع اولمغله ارباب فن نزدنده قیمتداردر .

حرم قپوسی بالاسنده طاشده محكوك وضع اساس واكمالی كوسترر غایت رنكین بر مصراعیده شورایه درج ایتدك .

فضل صارالله تاریخ الاساس
فضل یزدان كان تاریخ التمام

ثروت فنون

غزته‌مزك طشره‌دن وارد اوله‌جق ابنیهٔ عالیه ورسم كشادلر وسائره فوطوغرافنی دائما نظر ممنونیتله قبول ایلیه‌جكنی تكراراً یازمشیدق‌كه اشبو نسخه‌مزی تزیین ایدن ادرنه جامع شریفی رسمی‌ده التماس واقعمز اوزرینه ترقیپروران معارفدن ع . خاوری افندینك ارسال ایلدیكی بر فوطوغرافدن یاپدیریلوب شمیغرافی اصولیله ویانه‌ده حك ایتدیرلمش وافندیٔ موی الیه طرفندن ویریلن بالاده‌كی معلومات ایله معاً درج صحیفهٔ ممنونیت ایدلمشدر . ع . خاوری افندی‌یه همت واقعه‌لرندن دولایی تشكر ایلر . وطشره قارئین كرامنك بو خصوصده لطفلرینی دائما بكلرز .

قساویه مارمیه

فرانسه اقاده‌میاسی اعضاسندن قساویه مارمیه سكسان اوچ یاشنده اولدیغی حالده تشرین اولك اون برنده وفات ایتمشدر . سیاحته وادبیاته عائد آثاری باعث اشتهاریدر . برمدت « بزانسون » ده نشر اولنان بر غزته‌ده محررلك ایتمش وكنجلكنده فوق العاده اولان سیاحت ارزوسی یكه‌میه‌رك برچوق اوقاتی سیاحتده كچیرمشدر ١٨٣٠ تاریخلرینه طوغرو اوروپانك اكثر ممالكنی كزمشدر . ١٨٣٩ ده رن دارالفنوننه ادبیات اجنبیه معلمی تعیین ایدلمش وایكی سنه صكره معارف نظارتی حافظ كتبلكنه كچمشدر . بو صیره‌ده اوزون سیاحتلره چیقوب روسیه‌یی ، بعض ممالك شرقیه‌یی ، آمریقای شمالی وجنوبی نك اكثر محللرینی دولاشمشدر . بالاخره بحریه نظارتی وقعه نویسلكنه تعیین اولنمش و ١٨٧٠ ده اقاده‌میا اعضالغنه انتخاب ایدلمشدر . رووده دوموند ، روو ژرمانیك كبی فرانسه مجامع مشهوره‌سیله پك چوق مقالاتی نشر ایتدیكی كبی متعدد سیاحتنامه‌لری تاریخه و عادات واخلاقه عائد حكایه‌لری واردر . السنهٔ سائره‌دن فرانسزجه‌یه‌ده خیلی اثرلر نقل ایتمشدر متروكات قلمیه‌سی اللی جلدی متجاوزدر . المانیانك تاریخ ادبیسی ، كوته حقنده تتبعات ، اسوج ودانیمارقه ادبیاتی نامریله‌كی اثرلرله امریقا مكتوبلری ، روب مكتوبلری ایرلاندا وسائر اسملرله نشر ایتدیكی سیاحت محصوللری آثار مقبوله‌سیدر .

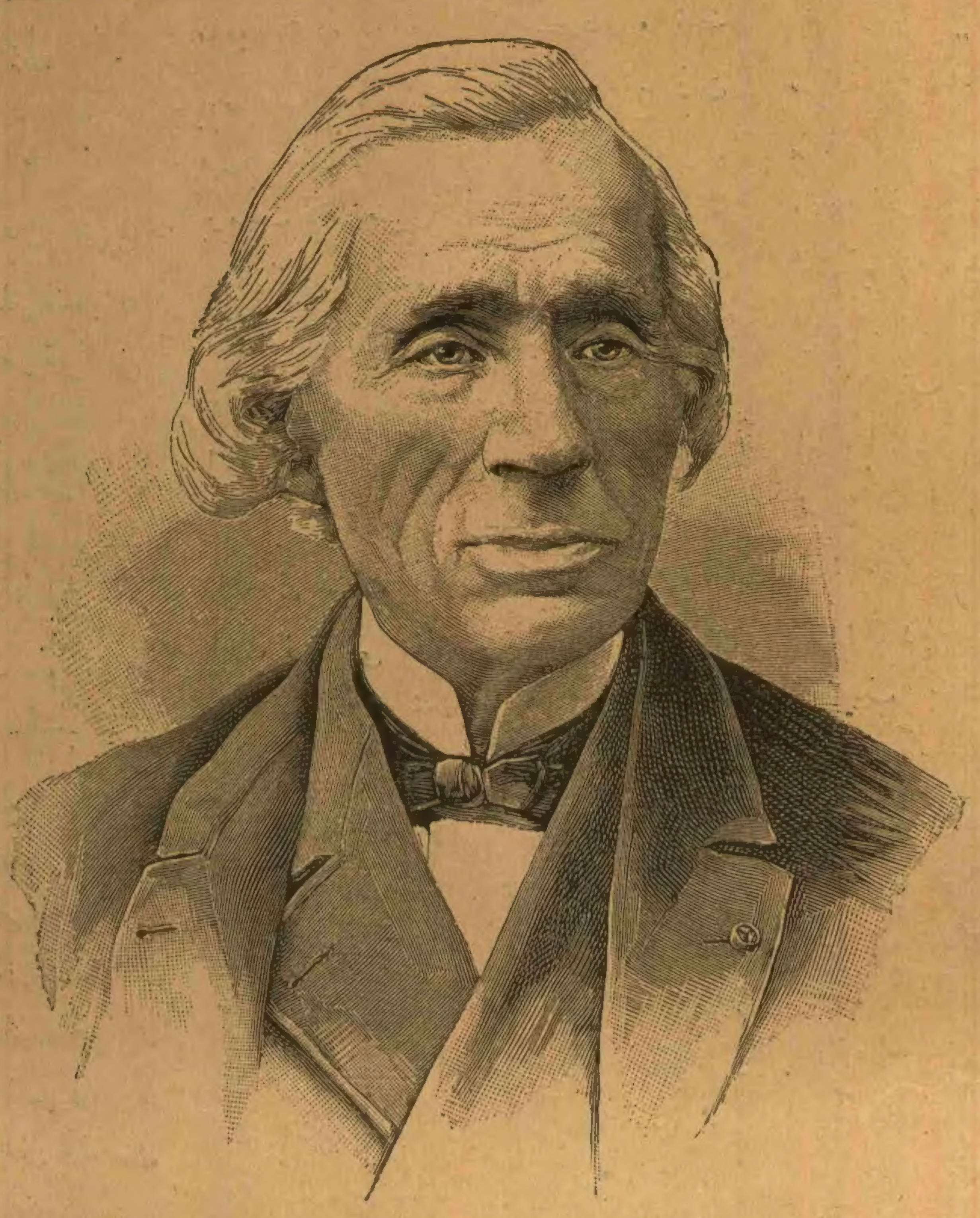

فرانسه اقاده‌میسی اعضاسندن متوفی قساویه مارمیه

فنی اكلنجه — تحلیل هوا

متقدمین هوایی اجسام بسیطه‌دن عد ایدرلردی . بو فكر عصرلرجه مدت دوام ایتمش وبوكون بدیهیات صیره‌سنه ادخال اولنان حقایق مستور قالمشدر . هوانك بر جسم مركب اولدیغنی اثبات ایتمك وتركیبنی كوسترمك ایچون بر تجربه ذكر ایده‌جكز . تجربه‌مز بر آز اوزوندر . فقط بر حقیقت فنیه‌یی اثبات ایده‌جكی ایچون منفعتی بوكا تقابل ایدر . دریچه بر طباق آلوب صو ایله طولدیرملی . بونك اورته‌سنه ثقلتنی تزیید ایچون ایچنه بر آز صو قونلمش بر كوچك شیشه قویملی . بو شیشه‌نك اوستنه‌ده ایچنه مساوی وزنده دمیر اكنتیلری ایله كوكرد توزی قونلمش بر یاریم جوز قبوغی اوطورتملی . بونلرك اوستنی ترس دوندیرلمش بر بیوك فانوسله قپاملی . بو فانوسك ایچنده تجربه‌مزه یارایه‌جق قدر هوا محبوس قالیر .

بو حالده یكرمی درت ساعت براقلی . ایرتسی كون شو ترتیبانه باقیلیرسه صویك فانوس ایچنده بر آز یوكسلدیكنی كوریرسكز . فانوسك خارجنه اینجه كاغد شرید یاپشدیره‌رق صویك نه قدر چیقدیغنی اكلایه بیلیرسكز . درت كون صكره صو چیقدیغی حدده قالیر . دقتلیجه حساب اولنورسه فانوسك ایچنده ابتدا هوانك قاپلادیغی حجمك بشده برینی شمدی صو استیلا ایتدیكی اكلاشیلیر . اشته بو صورتله هوا تحلیل اولندی دیمكدر . شمدی فانوس ایچنده قالان هوانك خواصنی تدقیق ایده‌لم . بیلدیكمز كبی حیواناتك تنفسنه ، بر شعله‌یی آتشی اشعاله خادم بر هوامیدر ؟

بونی اكلامق ایچون آیروجه كنیش بر طوپراق تجره‌یه صو طولدیروب طباغی اوزرنده‌كی غلبه‌لكله برابر بو صویه طالدیره‌لم . طباغی چیقاره‌لم . كوچك شیشه ایله جوز قبوغنی‌ده قید ایتمیه‌لم . تجره‌نك دیبنه دوشسون . المزده اغزی بر آن بیله صو ایچندن چیقارلمیان فانوس قالیر . بو فانوسك ایچنده‌كی هوایی آیروجه بر شیشه‌یه نقل ایتملی . بونك ایچون بو ایكنجی شیشه‌یی اولجه صو ایله طولدیروب تجره‌یه صوقارز . آغزلرینی بر كتیره‌رك ایچنده هوا اولان فانوسی طوغرولدیرز . بو فانوسك ایچنده‌كی هوا صو ایچندن حبه حبه كچه‌رك ایكنجی شیشه‌یه طولار . بو شیشه‌یه یانار بر موم صوقارسه‌ق او آنده سونر . بر بوجك قویارسه‌ق بوده بوغولور اولور . — فانوسك ایچنه حبس اولنان هوا یالكز حجمنی غائب ایتمدی . خواصی‌ده ضایع اولدی .

هوانك حیاته الك لزومی اولان بر قیمتدار جزؤی دمیر اكنتیلری و كوكرت توزلری طرفندن جذب و بلع اولنمشدر .

هوانك بشده بری شو تحلیلدن‌ده اكلادیغمز بر ماده‌در كه مولد الحموضه دیورلر . شیشه‌ده قالان ، حیوانی یشاتمیان ، مومی سوندیرن جزؤنه‌ده آزوت تسمیه ایدیورلر . اشته شو تحلیل بزه هوانك بر حجم مولد الحموضه و درت حجم آزوتدن عبارت اولدیغنی كوستردی .

ثروت فنون كله‌جك نسخه‌دن اعتباراً فرانسه اقاده‌میسی اعضاسندن لودوویق هاله‌ونك آثار فوق العاده‌سندن معدود :

مهندس

عنوانلی غایت استفاده‌لی وكولنج بر حكایه‌سنی تفرقه ایلیه‌جكدر . « لودوویق هاله‌وی » نشئه‌لی قلمیله یازدیغی آثاریله مشهور واركان ادبای غربیه‌دن اولوب هله :

مهندس

عنوانلی اثری ، اساسی ، لطافتی ، نشئه‌سی وحصهٔ حكمیه‌سی نقطهٔ نظرندن فوق العاده صاییلیر .

قریستوف قولومبدن اول
آمریقایه کیدنلر

قریستوف قولومب طرفندن آمریقا کشفنك درت یوزنجی سنه‌سی اولمق مناسبتیله اجرا اولنان شنلکلردن ، آمریقا کشفی شرفنه و قریستوف نامنه آچیلان شیقاغو مشهر عمومیسندن بتون عالمك غزته‌لری بحث ایتمکده وبو مباحثی آمریقا قطعه‌سنك احوال تاریخیه‌سنه ، قریستوف قولومبدن اولکی آثار مدنیه‌سنه حصر ایتمك صورتلریله توسیع ایتمکده‌درلر . آمریقایه عائد مباحثك حوادث جدیده صیره‌سنه قید اولندیغی شو صیره‌ده بعض ارباب تدقیق قریستوف قولومبدن اول برعتیقدن آمریقایه هیچ کیمسه کیتمدیمی ؟ قریستوفك کشفنه قدر اوروپاده بر قطعهٔ جدیده‌نك وجودینی کوستره‌جك بر سررشته ، بر روایت اولسون تکون ایتمدیمی ؟ مسئله‌لرینی حل وتفصیل ایله‌ده اشتغال ایتمکده‌درلر .

بو تدقیقات قولومبك نام وشرفنه نقیصه ویرمك واسکی دنیایه جسیم بریکی دنیا علاوه ایدرك عالم مدنیتده بر تحول حصوله کتیرن کشف عظیمی اهمیتدن اسقاط ایلمك قصدیله یاپلمز . مقصد تبین حقیقتدر .

شبهه‌سز آمریقانك قریستوف طرفندن کشفی تاریخ عالمده پك بیوك بر اهمیتی حائزدر و ١٤٩٢ سنه‌سی تشرین اولنك ١٢ سنده قریستوف قولومبه میسر اولان وقعه وقایع مهمه‌دن وبو کون ، بو تاریخ اونودلمز ایام مشهوره‌دن معدوددر .

بو کونك کیجه‌سی قریستوف ، کمیسنك کوکرته سنده اوطورمش دکزك مظلم وواسع افقنه طوغرو مدانظار ایتمش ایدی . غایت اوزاقدن بر شعله پارلیور کبی کوروندی . آرزوی کاشفانه‌سنك ، خیال دائمیسنك تأثیرینه مغلوب اولمسندن شبهه ایدرك معیتی قپودانلردن برینی چاغیردی . فرق ایتدیکی شعله‌نك جهتنی تعیین ایلدی . اوده بر ضیا نشانه‌سی کوردی . قریستوف بونکله‌ده قناعت حاصل ایتمیه‌رك دونماسنك حساب مأمورینه‌ده بو آتشی کوستردی . فقط بو صیره‌ده ضیا غائب اولدی . بو اوچ ذات ایسه کوزلرنده قالان خیالك تأثیریله برمدت دها ضیایی کوردیلر . . ضیانك یابر بالقجی قایغنده یاقلمش یاخود ساحلده بر کلبه‌دن دیکر بر کلبه‌یه کیدرکن کچیرلمش بر آتش اولدیغی فرض ایدیله بیلیردی . لکن قولومبك رفقاسی بونی اهمیتدن عاری کوردیلر . قولومب ایسه بونی بحر محیطلر آشه‌رق کشف وتحریسنه کلدیکی بر مجهولك ایلك نشانه‌سی مقامنده تلقی ایتدی . بو آنی ضیا قولومبه بر شعلهٔ امید کبی کوروندی . حادثه‌دن درت ساعت صکره قریستوف قولومبك دونماسنی تشکیل ایدن کمیلردن « ثنیتا » سفینه‌سندن بر طوپ آتیلدی . بر جدیدك کشفی اشته بونکله اعلان اولندی .

افقدن یوقاری‌یه طوغرو قمر بر آز یوکسلوب ضیای لطیفی بحر محیطه طوغرو نثار ایتدیکی صیره‌ده آمریقا طوپراغی بو خفیف مهتاب ایچنده ابتدا فرق ایدن رودریغو دوتریانا اسمنده عادی بر کمیجی اولدی . ساحل ایکی فرسخ قدر مسافه‌ده کوریلیوردی . بوراسی عجبا بر چولمیدر ؟ یوقسه منبت ومحصولدار اراضیدر ؟ بوراده انسانلره تصادف اولنه‌جقمی ؟ یوقسه بر طاقم مخلوقات غریبه‌می بولنه‌جق ؟

کیجه قولومبك کوچك دونماسنده بر فرد کوز قپامدی . جمله‌سی فوق‌العاده بر هیجانله ؛ اضطراب آور بر صبرسزلقله فجره انتظار ایدیورلردی .

صباحه قدر بونلرك حس ایتدکاری تلاش وصبرسزلغی همان هیچ کیمسه طویماـ مشدر . لیلهٔ اضطرابك ایرتسی آمریقانك کشفی کونیدر .

کشف ایچون ، اوچ پارچه کمی ایله اوروپادن بحر محیطه آچیلدیغی زمان قریستوف قولومبك بر قطعه‌یه‌می تصادف ایده‌جکندن یاخود نهایتسز بر دکزده‌می هدر اولنجه‌یه قدر چالقانه‌جغندن قطعیاً بی‌خبر اولدیغنی فرض ایتمك وبو فرضه اینانمق ممکن دکلدر .

ازمنهٔ متقدمه‌دن بری بحر محیط اطلاـ سی‌ده بر قطعه‌نك موجودیتی حقنده بر طاقم روایات تکون ایتمکده ایدی . روایات قارمه قاریشق بر صورتده ومعلومات قوبه استنباطنه میدان ویرمیه‌جك بر طرزده ایدی . فقط وار ایدی‌یا ؟

مختلف زمانلرده برقاچ دفعه کمیجیلر اوروپا صولرنده قالین اغاج ساقلری اویوـ له‌رق وجوده کتیرلمش اوزون قایقلر ایچنده کورك چکر چیلاق ، قیرمزی تنلی اوزون وپاصی چهره‌لی بر طاقم انسانلره تصادف ایتدکارینی روایت ایتمشلردر . بونلرك کندی ساحللرندن یابر فورطنه‌یه طوتیله‌رق ، یاخود آقندیلرك جریاننه قاپیله‌رق اوروپایه دوشمش آمریقا یرلیلری اولدیغی شبهه‌سزدر .

لورد موزه‌سنده میلاد عیسادن اقدم بر زمانه باتنی ارائه ایدر بر طونج محفوظدر . دیکر جهتدن ایسه اون التنجی عصر میلادی‌ده آمریقا معدن اوجاقلرندن برنده اوزرنده روما قیصرلرندن اوغوستوسك تصویری محکوك بر سکه بولنمش وبو سکه آمریقاده بولنان رهابیندن بری واسطه‌سیله پاپایه هدیه کوندرلمشدر .

کرك بو وقعه‌لردن ، کرك صحتی اثبات مشکل وبلکه‌ده غیر ممکن اولان وقایع سائره‌دن متقدمینك قریستوف قولومب طرفندن کشف اولنان قطعه ایله از چوق مناسبتی بولندیغی نتیجه‌سی استخراج اولنور . قدیم اولان بو مناسبت قریستوف قولومبك‌ده معلومی وفوق‌العاده کورینن عزم واعتمادی ده شو معلومات اوزرینه مبتی ایدی . قولومبك ایسلانده‌لی بر راهبدن یکی بر قطعه‌نك وجودینه دائر اخذ معلوـ مات ایتدیکی مروی واوغلی طرفندن بالاخره ، نشر اولنان ترجمهٔ حالنده پدرینك اولجه معلوماتی اولدیغی اعتراف اولنمسی بو روایتی مؤیددر .

احتمال قریستوف قولومب کندیسندن بلکه بش یوز سنه اول اوروپالیلرك آمریقا قطعه‌سنه آیاق باصدقلرنی ، آمریقاده

یشادقلرنی ، اولاد صاحبی اولدقلرنی وبورایه برقاچ سفرله مناسبت پیدا ایتدکلرینی خبر آله‌مامش ایدی .

فقط قریستوفك واقف اوله‌مدیغی خبری قولومبك سلفلری نامیله نشر اولنان بر کتابده مقید فقرهٔ آتیه بزه اعطا ایدیور .

١٠٠٠ سنهٔ میلادیه‌سنه اسقاندیناویاده اریك رودا نامنده برینك مخدومی اولان لایف اسمنده بر ذات بر حیات بولنیوردی . تشبثات جسورانه‌ایله شهرت قزانمق قیدینه دوشدی . بر کمی واوتوز بش قدر کمیجی ایله کشفیاته چیقدی . بر چوق هفته‌لر دکزده قالدیلر . نهایت قیالر کبی بوزپارچه‌ـ لریله ، اوزرلری قارله مستور طاشلرله محاط بر قره‌یه مصادف اولدیلر . لایف بوراسنه (هلولاند) یعنی طاشلی یرلر اسمنی ویردی .

اوچ کون قدر بولجلقدن صکره دکز ورزوکار بونلری اغاجاق و اورمانلق اراضی‌یه سوق ایتدی لایف بورانك اسمنه‌ده (مارقلاند) یعنی اورمانلی یرلر دیدی . برقاچ کون سیاحتدن صکره کمی مد زمانی کولدن چیقان بر نهرك منبعنه یقین بر بروننده قره‌یه اوطوردی . لایف ایله عونه‌سی بوراده چیقدیلر . اسقاندیناویا عادتجه بر بیوك آتش یاقوب بو اراضی‌یی تحت استملاکه آلدیلر . اودونلر کسدیلر ، براقه‌لر یاپدیلر . بوراده قیشلامغه قرار ویردیلر .

کولده ونهرده بالق ، اورمانده اودون مبذول . هوا قابل تحمل ... قیصه کونلرده کونش زوالی ساعتله یدی بچقده طلوع وبشده غروب ایدیور . بوراده اوزومده کثرتله حاصل اولیور . لایف بوراده بر سنه اوطوردی . اراضی‌یی ده (وینلاند) یعنی باغلی یرلر دیه یاد ایتدی .

(وینلاند) ك اجماهیر متفقه ساحلی اولدیغنده علما متفقدرلر . نویورق ایله یکی ژرسی حکومتلری اراضیسنده اك قیصه کونلر طقوز ساعتدر . لایف طرفندن تعریف وتوصیف اولنان سواحل آمریقانك سابل برونندن رود برونه قدر امتداد ایدن سواحلیله تماماً مطابق کلیور . بالتصادف لایف ایله رفقاسنك کلبه‌لری‌ده تام جماهیر متفقه‌نك حال حاضرده مرکز اداره‌سی اولان نویورق شهرینك بولندیغی یرده بنا اولنمش !

ایرتسی سنه لایف اسوچه عودت ایتدی . وبردها دکز سیاحتی یاپمدی . ١٠٠٦ ده لایفك اقرباسندن لورشتاین یکرمی بش کمیجی وزوجه‌سی غودریدا ایله برابر وینلانده کیتمك اوزره یوله چیقدی . موفق اولمدی . کندی وفات ایدوب زوجه‌سی یالکز اوروپایه عودت ایتدی .

وینلاند سیاحتی غودریدانك ذهننه ایوجه یرلشدیکندن ایکنجی دفعه ازدواج ایتدیکی زنکین بر ذاتی بو سفره اقناع ایلدی . اوچ کمی ویوز التمش کمیجی ایله سفره چیقدیلر . لایفك بر سنه اقامت ایتدیکی محلی بولدیلر . وبوراده یکیدن براقه‌لر انشا ایدوب اوطوردیلر . بونلرك مواصلتنده اون بش کون صکره نهرده بر طاقم قایقلر پیدا اولدی . کورك چکنلر ایری کوزلی ، بیوك چهره‌لی باقر کبی تنلی آدملر ایدی . بونلر ابتدا ساحله چیقمشلر واوروپالیلری کورنجه همان ینه قایقلرینه بنوب کیتمشلردر . فقط ایلك بهارده ینه کلدیلر . بو دفعه اوروپالیلرله مناسباتده بولندیلر . قیمتدار شیلر ویردیلر . قماشلر آلدیلر . فقط بو حسن معاشرت چوق دوام ایتمدی . برقاچ هفته صکره بینلرنده مجادله حاصل اولدی . آمریقا یرلیلری غایت ماهرانه میان قوللانمقده واسقاندیناویالیلرك قلیج ومزراقلرینی حکمسز براقمقده ایدیلر . غودریدا پك بیوك بر قهرمانلق کوسترـ مشدر . غودریدانك همشیره‌سی سیازی بو آره‌ده وفات ایتمش واوروپایه عودت ایتمه‌دن اول اسقاندیناویالیلر بو کنج قیز ایچون بر مزار بنا ایلمشلردر .

اکر عصرلرجه مدت صکره تدقیقات تاریخیه‌یه علم آثار عتیقه علماسنك همتی وتحریاتی منضم اولمسه‌یدی وبو روایاتی جدیتیه وحقیقتیه ادخال ایدن بر نتیجه ظهور ایتمسه‌یدی شبهه‌سز بو وقعه عادی بر « ماصال » حکمنده قالیر ایدی .

١٨٣١ سنه‌سی نیساننده آمریقا ساحلنده فال ریور جوارنده وتماماً روایته نظراً لایفك کلبه‌لر انشا ایتدیکی محلده حفریات اجرا اولنورکن بر طاقم انسان اسکلتلریله طونجدن زره کوکسلك ، دمیرلر وبوزمانلرك یعنی شمالی اوروپا سکنه‌سنك اونجی عصر میلادیده استعمال ایتدکاری الات وادوات مختلفه بولنمشدر . بوراده بولنان طونجلر تحلیل اولنه‌رق ترکیبی واستحضاری اوزمان اوروپاده مستعمل طونجلرك عینی اولدیغی اکلاشلمشدر . بولنان اسکلتلرك وادواتك غودریدانك معیتنده بولنانلرك اولدیغی محقق کیبدر . ١٨٦٧ سنه‌سی حزیراننده رافنزون نامنده بری واشینغتوندن اوچ کیلو مترو اشاغیده بر مزار طاشی بولدی . بو طاش بر طرفندن جسیم پارچه‌سی ودیکر جهتدن غایت قدیم وکوك طرفی اویوق بر چام اغاجی ایله غرب روزکارندن مصون قالمش ایدی . طاشك اوزرنده بعض کلماتی غایت درین وبر طاقمی پك سطحی اوله‌رق بر یازی کوریلیوردی . بوافاده مزارده ایسلاندا اهالیسندن یکرمی بش یاشنده وفات ایدن قومرال سیازی‌نك مدفون اولدیغنی حاکی ایدی . آثار عتیقه اربابی بوجواری قازدیر مشلر واله آلیر النمز طاغیلوب توز اولان کمیکلر بولمشلردر . شکللری تغیر ایتمش طونجدن برقاچ ادوات ایله اون برنجی عصر میلادیده ضرب اولنمش ایکی اوروپا سکه‌سی الده ایتمشلردر . بواشیا شمدی واشینغتونده شمیدزون موزه‌سنده محفوظدر .

قریستوف قولومبدن پك چوق اول اوروپالیلر طرفندن آمریقانك کشفنه وآمریقایه کیدنلره دائر روایات ومعلومات مؤید اولان دلائل اشته بونلردر .

م • صادق

شئونات

∴ فرانسه‌ده اخیراً هواده سیاحتلری خیلی امتداد ایدن ایکی بالون اوچورلمشدر. بونلرك ایکیسی‌ده «ویلات» غاز خانه‌سنده املا اولنمشدر. بونلردن ٨١٢ مترو مکعبنده اولان بالونه مان نامنده بر بالونجی بینمش، وشرقه طوغرو کیدرك شالون مچ، قوبلنس، فرانقفورت شهرلرندن کچوب آلمانیاده هس دوقه‌لی مدت (والهن) بلده سنه انمشدر.

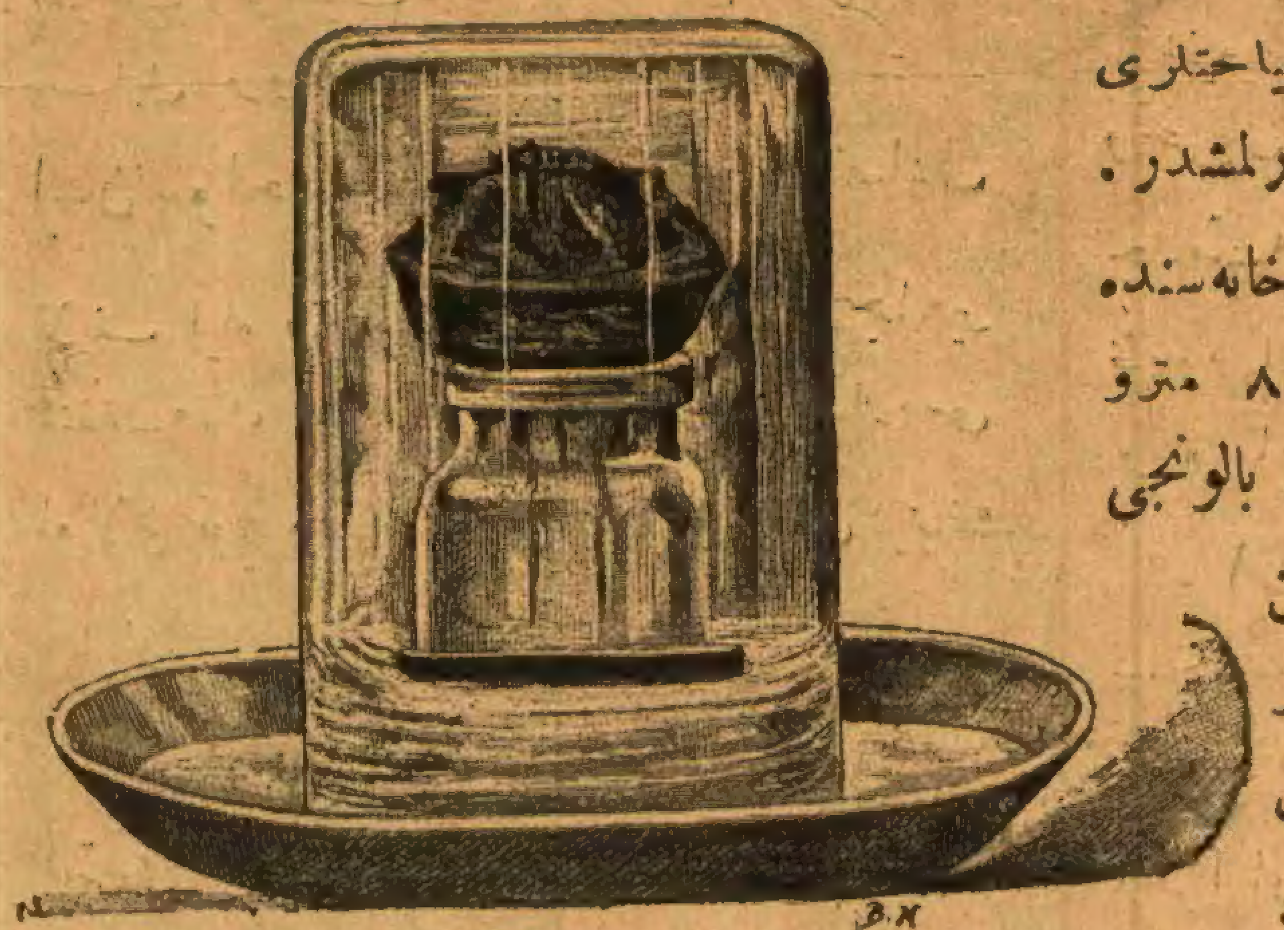

فنی اکلیجه

داخلنده سیاحت ٣٦ ساعت ٣٠ دقیقه‌در. شمدی‌یه قدر هیچ بر بالونجی‌نك بوقدر مدت هواده قالمدیغی سویلنیور.

بالونك دیکری ٣٤٣٨ مترو مکعبنده اولوب بوکاده اوچ ذات بینمشدر. بونلرده بالونله ٤٥٠ کیلو مترو مسافه‌یی ١٩ ساعت ١٣ دقیقه‌ده قطع ایتمشلر و فرانسه‌ده آنغولم شهری قربنده مارساق موقعنه نازل اولمشلردر.

∴ تشرین اولك اون بشنده رومانیاده وقوعه کلن حرکت ارضك خیلی دهشتلی اولدیغی غزته‌لر نقل ایدیورلر. بکرش ده صباحلین الافرانغه ساعت التی‌یی ٥٠ دقیقه کچه حس اولنمش، ٢٢ ثانیه دواملە خیلی کیمسه‌لری یتاغندن فیرلاتمشدر. برچوق اوجاقلر ودیوارلر ییقلمشدر. رومانیانك سائر طرفلرنده ده حرکت ارض وقوعه کله‌رك خساری موجب اولمشدر. بر کوی‌ده بر مکتبك طامی ییقلمش، کوستنجه‌ده پوسته اداره‌سی خراب اولمش دیکر بر شهرده حرکت شدتلی اولوب برقاچ خانه خساره اوغرامشدر. بر طاقم رومانیا شهرلرنده دها آزچوق ضرر واردر.

∴ ١٨٩٣ سنهٔ میلادیه‌سی اوائلنه طوغرو پترسبورغ ده حبوبات و حبه باتك بزورنی تمیزلمك آیقلامق قورومق ایچون مستعمل الات و ادواتك و ماکنه‌لرك تشهیری ایچون بین‌الملل بر سرکی کشادینه قرار ویرلمشدر.

∴ قره دکزده قاره برون و مدیه آره‌سنده واقع پوتیه ساحلی جوارنده وقعر دریا ... لاقم طوپلر بولنمش وترسانهٔ عامره‌دن اثر جدید واپوریله لازم کلن مأمورین وادوات کوندیله‌رك ایکی کون عملیاتدن صکره التی طوپ وبر آز باقیر جیواطه چیقارلمش ودمیردن معمول اولان طوپلرك اوزری پاس طوتمش اولدیغندن بر اشارت کوریله‌میوب تطهیری ایچون طوپخانه‌یه تسلیم اولنمشدر. بوراده دها چوق اشیا اولدیغی مظنون اولوب اجرای تحریات موسم صیفه براقلمشدر. جریدهٔ بحریه بوانقاضك سیواستپول محاربه‌سی اثناسنده ١٨٥٤ تشرین ثانیسنك ١٤ نده وقوعه کلوب دول متفقه سفن حربیه ونقلیه‌سندن ٤٠ قطعه سفینه‌نك غرقنه سبب اولان فورطنه‌ده استانبوله کلمك اوزره دکزده بولنان وقاره برون جوارنده قره‌یه دوشن فیوم وبحیره نام‌لرنده‌کی قپاق ایله فرقتینك انقاضی اولمسی احتمالنی قید ایتمکده ومناسبتله سیواستپولك طوپه طوتلدیغی کون زیاده خسار دیده اولان وحسن پاشا قوماندەسنده بولنان فیوم و بحیره ایله برلکده عودت ایدن محمودیه سفینه‌سنك امنه لیمانه واردیغنی سویلمکده‌در.

∴ برقاچ سنه اقدم صوماطره اطه‌سنده پترول غاز طمارلری بولنمش ایدی. بوغاز اخراج ونقل اولنمغه باشلامش وصوك اون ایکی آی ظرفنده طوتیلان حسابه کوره هر آی ١٥,٠٠٠ دن ٢٠,٠٠٠ صندیغه قدر غاز چیقارلمشدر. بوغاز طمارلری آطه‌نك شمال طرفنده ومالقا بوغازی ساحلنه قریب محللرده‌در.

فلمنك هندستان مستملکاتی طرفندن بوغاز طمارلری فلمنك و انکلتره سرمایه دارانه احاله اولنمشدر. بوغازلرك حاصلاتی کیتدکجه تزاید ایتمکده‌در. پترول اخراج اولنان محلك وسعتی ٨٢٨ کیلو مترمربعندن اشاغی دکلدر. ایدیلن تجربه اطه‌نك بوقسمی پترولجه غایت زنکین اولدیغنی کوستر مشدرقیولر ساحله غایت یقین اولدیغی ایچون نقلیات مصرفی آزدر.

صوماطره اطه‌سی پترولنك جنسی‌ده سائرلرینه نسبةً اعلی بولندیغندن یقین وقتده اوروپا پیاسه‌سنده صوماطره غازینك روس و آمریقان غازلریله رقابت ایتمسی قویاً مأمولدر. صوماطره نك شمال طرفنده غایت امین ودرین بر لیمان بولندیغندن بوده غازك کمیلره ارکابی خصوصنده ایروجه بر بیوك سهولتدر.

∴ دنیانك الك اوزون تلفون خطی اخیراً شیقاغو ایله نویورق آره‌سنه تأسیس اولنان خطدر. بوخطك طولی ١٥٢٨ کیلو مترودر. رسم کشادی بوسنه تشرین اولك ١٧ نجی کونی اجرا ایدلمش وبو اوزون مسافه ده سوزك نقلی تجربه ایدیله‌رك موجب ممنونیت بر درجه‌ده موفقیت حاصل اولمشدر.

∴ برچوق راصدلر طرفندن انحرافات مقناطیسیه ایله شمسك لکه‌لری آره‌سنده بر مناسبت بولندیغی ادعا اولنمقده ایدی. بو ادعانك محق اولدیغنی قاتانه رصد خانه‌سی مدیری موسیو ریقوده تصدیق ایتمشدر. هر انحراف مقناطیسیء ارض شمسك لکه‌سی مرکزندن کچدکدن ٤٥ ساعت صکره وقوعه کلدیکنی‌ده تدقیقاتی نتیجه‌سی اوله‌رق اکلامشدر. بو ٤٥ ساعت تأخر شمسك لکه‌لرینك ارضه تأثیر ایچون شمسدن ارضه قدر کلیکه بر زمان صرف ایتدیکنی کوستریر. بوتأثیرك سرعتی ثانیه‌ده ٩١٣ کیلو مترو دیمکدر.

احمد احسان